

Bruselj, 4. junij 2021
(OR. en)

9106/21

Medinstitucionalna zadeva:
2021/0070 (NLE)

SOC 345
JEUN 56
EDUC 213
ECOFIN 503
ANTIDISCRIM 63
FREMP 141
COHOM 88

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: PRIPOROČILO SVETA o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke

---

PRIPOROČILO SVETA (EU) 2021/...

z dne ...

o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 v povezavi s členom 153(2) in točko (j) člena 153(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Na podlagi člena 3(3) Pogodbe o Evropski uniji se Unija bori proti socialni izključenosti in diskriminaciji ter spodbuja enakost žensk in moških in varstvo pravic otrok.
- (2) Na podlagi člena 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti upošteva zahteve, ki so povezane s spodbujanjem visoke stopnje zaposlenosti, zagotavljanjem ustrezne socialne zaščite, bojem proti socialni izključenosti in visoko stopnjo izobraževanja in usposabljanja ter varovanjem zdravja ljudi.
- (3) na podlagi člena 151 PDEU so cilji Unije in držav članic spodbujanje zaposlovanja, izboljšanje življenjskih razmer in delovnih pogojev, ustrezna socialna zaščita, dialog med socialnimi partnerji, razvoj človeških virov za trajno visoko zaposlenost in boj proti socialni izključenosti. Na podlagi točke (j) člena 153(1) PDEU Unija za doseganje teh ciljev podpira in dopolnjuje dejavnosti držav članic na področju boja proti socialni izključenosti.

- (4) Člen 24 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) otrokom priznava pravico do potrebnega varstva in skrbi za zagotovitev njihove dobrobiti in določa, da je treba pri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, upoštevati predvsem koristi otroka. Člen 33 Listine določa, da družina uživa pravno, ekonomsko in socialno varstvo.
- (5) V 17. členu spremenjene Evropske socialne listine, sprejete 3. maja 1996 v Strasbourgu, je potrjena zaveza za sprejetje vseh ustreznih in potrebnih ukrepov za zagotavljanje potrebne nege, pomoči, izobraževanja in usposabljanja otrok.
- (6) Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah, sprejeta 20. novembra 1989, ki so jo ratificirale vse države članice Unije, v 2., 3., 6., 12., 18., 24., 27., 28. in 31. členu določa, da države pogodbenice Konvencije priznavajo otrokove koristi kot glavno vodilo ter priznavajo pravice otrok: do udejstvovanja in razvoja, vključno s pravico do zaščite pred vsemi oblikami diskriminacije; do življenja; do zaslišanja v sodnih in upravnih postopkih; do najvišje dosegljive ravni zdravja; do dostopa do zdravstvenih storitev; do državne pomoči za zagotovitev ustreznega življenjskega standarda, izobraževanja, prostega časa, rekreacijskih dejavnosti ter polne udeležbe v kulturnem in umetniškem življenju.

- (7) V 7. členu Konvencije o pravicah invalidov¹, ki so jo ratificirale Unija in vse države članice, je določeno, da države pogodbenice navedene konvencije sprejmejo vse potrebne ukrepe, s katerimi invalidnim otrokom zagotovijo, da enako kot drugi otroci uživajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine.
- (8) Unija je skupaj z državami članicami v celoti zavezana, da bo imela vodilno vlogo pri izvajanju agende Združenih narodov do leta 2030 in ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, vključno s tistimi glede izkoreninjenja revščine, skrbi za zdravo življenje in spodbujanja dobrobiti ter zagotavljanja vključujočega in pravičnega kakovostnega izobraževanja.
- (9) Komisija je 20. februarja 2013 sprejela Priporočilo 2013/112/EU² z naslovom „Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti“. Navedeno priporočilo določa celostni pristop k zmanjševanju revščine ali socialne izključenosti otrok ter izboljšanju dobrobiti otrok, ki temelji na treh stebrih: dostopu do sredstev, dostopu do kakovostnih storitev in pravici otrok do udeležbe.

---

¹ Sklep Sveta z dne 26. novembra 2009 o sklenitvi Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov s strani Evropske skupnosti (UL L 23, 27.1.2010, str. 35).

² Priporočilo Komisije 2013/112/EU z dne 20. februarja 2013 „Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti“ (UL L 59, 2.3.2013, str. 5).

- (10) Evropski parlament, Svet in Komisija so novembra 2017 razglasili evropski steber socialnih pravic, ki določa 20 načel v podporo dobro delujočim in pravičnim trgom dela ter sistemom socialnega varstva. Načelo 11 določa pravico otrok do cenovno dostopne in kakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok ter pravico do varstva pred revščino, otroci iz prikrajšanih okolij pa imajo tudi pravico do posebnih ukrepov za izboljšanje enakih možnosti.
- (11) Evropski parlament je v resoluciji z dne 24. novembra 2015¹ Komisijo in države članice pozval k vzpostavitvi jamstva za otroke, s poudarkom na otrocih, ki živijo v revščini, in njihovem dostopu do storitev. V resoluciji z dne 11. marca 2021² je Evropski parlament Komisijo nadalje pozval, naj v strategijo EU o otrokovih pravicah vključi konkretne ukrepe za naložbe v otroke, vključno z uvedbo evropskega jamstva za otroke z ustreznimi sredstvi, da bi izkoreninili revščino otrok, in v prvem četrtletju leta 2021 predstavi predlog za vzpostavitev evropskega jamstva za otroke, države članice pa je pozval, naj za boj proti revščini in socialni izključenosti otrok namenijo vsa možna sredstva, vključno s sredstvi Unije, ter oblikujejo nacionalne akcijske načrte jamstva za otroke.

---

¹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 24. novembra 2015 o zmanjševanju neenakosti s posebnim poudarkom na revščini otrok (2014/2237(INI)).

² Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. marca 2021 o otrokovih pravicah glede na strategijo EU o otrokovih pravicah (2021/2523(RSP)).

- (12) V skupni izjavi z naslovom „Overcoming poverty and social exclusion – mitigating the impact of COVID-19 on families – working together to develop prospects for strong children“ (Premagovanje revščine in socialne izključenosti – blažitev posledic COVID-19 za družine – sodelovanje za razvoj možnosti za močne otroke), ki jo je decembra 2020 podpisalo 24 ministrov in ministric Sveta za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov, je bilo pozvano k vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke, ki temelji na načelih in celostnem pristopu iz Priporočila 2013/112/EU in evropskega stebra socialnih pravic. Ministri in ministrice so ponovno potrdili, da je dostop do brezplačnega zdravstvenega varstva, brezplačnega izobraževanja, cenovno dostopne vzgoje in varstva predšolskih otrok, dostojnega stanovanja in ustrezne prehrane bistvenega pomena za otroke, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost.
- (13) Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic¹ prinaša nov zagon za zmanjšanje revščine in socialne izključenosti v Uniji, zlasti z določitvijo cilja do leta 2030, da se število ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, zmanjša za 15 milijonov, vključno z vsaj 5 milijoni otrok.

---

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic“ (COM(2021) 102 final).

- (14) Celovita strategija Unije o otrokovih pravicah¹ krepi udeležbo otrok v družbi, prispeva k prednostnemu upoštevanju otrokovih koristi, ščiti ranljive otroke, vključno s tistimi, ki jim grozita socialno-ekonomska izključenost in marginalizacija, varuje pravice otrok na spletu, spodbuja otrokom prijazno pravosodje ter preprečuje nasilje nad otroki in se bori proti njemu. Namenjena je tudi boju proti diskriminaciji otrok, med drugim na podlagi njihovega spola ali spolne usmerjenosti oziroma spola ali spolne usmerjenosti njihovih staršev.
- (15) Cilj tega priporočila je preprečevanje socialne izključenosti in boj proti njej z zagotavljanjem dostopa do sklopa ključnih storitev pomoči potrebnim otrokom, tudi z vključevanjem vidika spola, tako da bi v boju proti revščini in pri spodbujanju enakih možnosti upoštevali različni položaj deklet in fantov. Pomoči potrebni otroci so osebe, mlajše od 18 let, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost. To se nanaša na otroke, ki živijo v gospodinjstvih, ki jim grozi revščina ali se soočajo s hudo materialno in socialno prikrajšanostjo, ali v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo.
- (16) Za zagotovitev učinkovitega dostopa oziroma učinkovitega in brezplačnega dostopa do ključnih storitev bi morale države članice v skladu z nacionalnimi okoliščinami in pristopi organizirati in zagotavljati take storitve ali zagotoviti ustrezne prejemke, da bi starši ali skrbniki pomoči potrebnih otrok lahko krili stroške ali izdatke teh storitev. Posebna pozornost je potrebna za preprečevanje, da bi morebitni spremljevalni stroški ovirali pomoči potrebne otroke v družinah z nizkimi dohodki do polnega dostopa do ključnih storitev.

---

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Strategija EU o otrokovih pravicah“ (COM(2021) 142 final).

- (17) V Uniji je skoraj 18 milijonov otrok, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost¹, pri čemer so med državami članicami velike razlike. Razpon dejavnikov tveganja, zaradi katerih so lahko nekateri otroci še posebej ranljivi in izpostavljeni revščini ali socialni izključenosti, se zelo razlikuje. Zato bi bilo treba nacionalne pristope k izvajanju tega priporočila prilagoditi posebnim okoliščinam in potrebam na terenu. Eden glavnih dejavnikov socialne izključenosti otrok je neenak dostop do ključnih storitev, bistvenih za njihovo dobrobit in razvoj njihovih socialnih, kognitivnih in čustvenih veščin. Otroci, ki živijo v revščini, ali otroci iz prikrajšanih okolij se pogosteje srečujejo z ovirami pri dostopu do vzgoje in varstva predšolskih otrok, vključujočega izobraževanja, zdravstvenega varstva, zdrave prehrane in ustreznega stanovanja. Življenje začnejo v prikrajšanem položaju, kar lahko ima dolgoročne posledice za njihov razvoj in možnosti za prihodnost.
- (18) Medgeneracijski prenos socialne izključenosti ogroža socialno kohezijo skozi generacije in našim socialnim državam povzroča višje stroške, kar ovira ekonomsko in socialno odpornost. Izboljšanje enakega dostopa pomoči potrebnih otrok do ključnih storitev je zato pomembno sredstvo za okrepitev prizadevanj za preprečevanje socialne izključenosti in boj proti njej. Prispeva tudi k spodbujanju enakih možnosti za pomoči potrebne otroke in boju proti revščini otrok.

---

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion.

- (19) Odpravljanje prikrajšanosti v zgodnjih letih je stroškovno učinkovita naložba, tudi dolgoročno, saj ne prispeva le k vključevanju otrok in njihovim boljšim socialno-ekonomskim rezultatom, ko odrastejo, temveč tudi h gospodarstvu in družbi, in sicer z boljšim vključevanjem na trg dela in v družbeno življenje ter izboljšanjem prehoda iz šolanja v zaposlitev, med drugim z doslednim izvajanjem Priporočila Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade¹. Vlaganje v enake možnosti za otroke postavlja temelje za trajnostno in vključujočo rast, ki podpira pravične in odporne družbe ter navzgor usmerjeno socialno konvergenco. Prispeva tudi k obravnavanju učinka neugodnega demografskega razvoja, saj zmanjšuje pomanjkanje znanja in spretnosti ter delovne sile in zagotavlja boljšo ozemeljsko pokritost, hkrati pa izkorišča priložnosti, ki izhajajo iz zelenega in digitalnega prehoda.

---

¹ Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino (UL C 372, 4.11.2020, str.1).

- (20) Enak dostop do kakovostne in vključujoče vzgoje in varstva predšolskih otrok ter izobraževanja je ključen za prekinitev prenosa socialne izključenosti in zagotavljanje enakih možnosti za prikrajšane otroke. Vendar lahko omejena razpoložljivost in visoki stroški vzgoje in varstva predšolskih otrok predstavljajo oviro za otroke iz družin z nizkimi dohodki. Njihove stopnje udeležbe v predšolski vzgoji in varstvu so znatno nižje in pozneje privedejo do slabših učnih rezultatov in višjih stopenj osipa v šolah, kar velja zlasti za otroke z migrantskim ozadjem ali romske otroke. Segregacija in diskriminacija pri dostopu otrok z invalidnostjo ali posebnimi učnimi potrebami do rednega izobraževanja ostajata izziv. Izbira izobraževalne ustanove mora odražati otrokove koristi. Zaradi vse več otrok z migrantskim ozadjem v izobraževalnih sistemih je treba preprečiti ločena šolska okolja in prilagoditi metode poučevanja, v skladu z nacionalnim pravom in obveznostmi držav članic, ki izhajajo iz ustreznih mednarodnih instrumentov na tem področju.
- (21) Pomemben del učenja, vključno s pridobivanjem socialnih veščin, poteka v okviru športnih, pristočasnih ali kulturnih dejavnosti. Te dejavnosti so se izkazale za koristne, zlasti za otroke iz prikrajšanih okolij. Vendar si jih nekatere skupine otrok ne morejo privoščiti ali pa njihovo udeležbo ovirajo pomanjkanje ustrezne infrastrukture, slaba dostopnost ali jezikovne težave.

- (22) Pomoči potrebni otroci imajo na splošno oviran dostop do nekaterih zdravstvenih storitev, kot so zobozdravstvene storitve, ali do medicinskih pripomočkov, kot so zobni aparati, korektivne leče ali očala. Taki otroci imajo poleg tega manj možnosti in sredstev za uporabo programov za preprečevanje bolezni in spodbujanje zdravja. Dohodkovna revščina in drugi socialni dejavniki pomembno vplivajo na splošni razvoj in zdravje otrok, vključno z duševnim zdravjem, ter povečujejo tveganje za nastanek bolezni v poznejših letih. Zgodnje ukrepanje in preprečevanje sta bistvenega pomena, skupaj z boljšim dostopom do javnih programov za preprečevanje bolezni in spodbujanje zdravja, vključno s cepljenjem, in podporo staršem, ki lahko prispevata k boljšim rezultatom.
- (23) Dostop do zdrave in trajnostne prehrane je izziv zlasti za družine z nizkimi dohodki. Programi zdrave hrane in zdravega načina prehranjevanja lahko pomagajo pri reševanju težav, kot so slaba prehrana, pomanjkanje telesne dejavnosti, debelost ali uživanje alkohola in tobaka, s čimer se zmanjšata neustrezna prehranjenost in slaba prehrana, ki sta bolj razširjeni med otroki iz prikrajšanih okolij. Izkušnje med pandemijo COVID-19 so pokazale, kako pomembne so sheme šolskih obrokov za nekatere otroke, ki so bili med omejitvijo gibanja nenadoma prikrajšani za zanesljiv vir prehrane¹. Zato je bistveno, da se pomoči potrebnim otrokom vsak šolski dan zagotovi dostop do vsaj enega zdravega obroka. To bi bilo mogoče doseči bodisi z zagotavljanjem takih obrokov bodisi z zagotavljanjem, da za obroke lahko poskrbijo starši ali skrbniki ali otroci, ob upoštevanju specifičnih lokalnih okoliščin in potreb.

---

¹ Odbor za socialno zaščito, Letni pregled prikaza uspešnosti socialne zaščite (SPPM) in razvoja politik socialne zaščite za leto 2020. Poročilo o ključnih socialnih izzivih in glavnih sporočilih, str. 58.

- (24) Pri otrocih iz družin z nizkimi dohodki, z migrantskim ozadjem ali iz etničnih manjšin obstaja večje tveganje hude stanovanjske prikrajšanosti, prenaseljenosti stanovanja in energetske revščine ter so bolj izpostavljeni brezdomstvu. Stanovanjski izdatki so veliko breme za gospodinjstva z enim dohodkom, zlasti tista, za katera skrbijo ženske. Zagotavljanje ustreznega stanovanja in ustrezne začasne nastanitve za otroke in njihove družine je pomemben mehanizem za boj proti socialni izključenosti otrok in zmanjšanje tveganja za brezdomstvo. S ciljem deinstitucionaliziranja oskrbe otrok, bi bilo treba spodbujati kakovostno oskrbo v skupnosti ali družini. Otroke bi bilo treba namestiti v institucionalno oskrbo le, kadar je to v otrokovo korist, ob upoštevanju splošnega položaja otroka in njegovih individualnih potreb. Zagotavljanje podpore otrokom, ki zapustijo institucionalno oskrbo ali rejniško družino, je ključna za to, da se podpre njihovo neodvisno življenje in socialno vključevanje.

- (25) Kriza zaradi pandemije COVID-19 ima lahko daljnosežne učinke na ekonomsko in socialno blaginjo družin in otrok ter bo verjetno nesorazmerno prizadela otroke iz prikrajšanih okolij. Skupine z nizkimi in srednjimi dohodki se soočajo z večjim tveganjem izgube dohodka, kar bi zaradi vse večje brezposelnosti in manjših možnosti dela na daljavo lahko znatno vplivalo na razpoložljivi dohodek gospodinjstev. Pričakuje se, da bo kriza poglobila obstoječe neenakosti, in verjetno se bo povečalo število gospodinjstev, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost. Poleg tega ustvarja znaten pritisk na razpoložljivost storitev. Otroci, ki se soočajo z različnimi oblikami prikrajšanosti, so med najbolj prizadetimi zaradi krize. Učenje na daljavo je težavno za številne otroke, ki živijo v gospodinjstvih brez ustrezne družinske podpore, znanj in spretnosti ali opreme, vključno za otroke, ki živijo na oddaljenih ali podeželskih območjih z neustrezno digitalno infrastrukturo.

- (26) Za boj proti socialni izključenosti otrok in zmanjšanje socialno-ekonomskih posledic pandemije COVID-19 sta potrebna celosten, na posameznika osredotočen in večdimenzionalen pristop ter podporni okvir politike. Krepitev sodelovanja in usklajevanja med službami na različnih ravneh zagotavlja učinkovito preprečevanje in podpira socialno vključevanje otrok. Poleg zagotavljanja dostopa do ključnih storitev v vseh regijah in na vseh območjih, vključno z naložbami v infrastrukturo storitev in delovno silo, je treba izboljšati tudi učinkovitost in ustreznost povezanih politik, kombinirati preventivne in korektivne ukrepe ter v čim večji meri izkoristiti obstoječe instrumente Unije.
- (27) V okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki je podprt s pregledom socialnih kazalnikov¹, je bil izpostavljen izziv revščine ali socialne izključenosti otrok in več držav članic je v zvezi s tem prejelo priporočila. V smernicah za zaposlovanje je poudarjeno, da je treba vsem, tudi otrokom, zagotoviti dostop do nekaterih storitev, kot so vzgoja in varstvo predšolskih otrok, izobraževanje in zdravstveno varstvo, saj je dostop do teh storitev nujen pogoj za zagotavljanje enakih možnosti.

---

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators>.

(28) Za podporo izvajanju evropskega jamstva za otroke in nadaljnjih podpornih ukrepov so na voljo sredstva Unije. V okviru Evropskega socialnega sklada plus bodo vse države članice namenile ustrezen znesek za boj proti revščini ali socialni izključenosti otrok. V državah članicah, v katerih je stopnja otrok, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, nad povprečjem Unije, bo moral zadevni znesek znašati vsaj 5 % njihovih nacionalnih dodelitev iz Evropskega socialnega sklada plus. V skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti bosta Evropski sklad za regionalni razvoj in program InvestEU prav tako podpirala naložbe v omogočitevno infrastrukturo, kot so socialna stanovanja ter ustanove za vzgojo in varstvo predšolskih otrok, ter opremo in dostop do kakovostnih in splošnih storitev. Mehanizem za okrevanje in odpornost v okviru načrta okrevanja za Evropo in instrumenta „Next Generation EU“ nudi dodatna sredstva Unije za reforme, naložbe in politike za naslednjo generacijo, otroke in mlade, kot sta izobraževanje ter pridobivanje znanj in spretnosti, ki jih je treba vključiti v nacionalne načrte za okrevanje in odpornost.¹ Instrument za tehnično podporo lahko podpira države članice pri oblikovanju in izvajanju strukturnih reform na področju izobraževanja, socialnih storitev, pravosodja in zdravja, vključno z medsektorskimi reformami za boj proti revščini in socialni izključenosti otrok.

---

¹ V skladu z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (29) Države članice lahko izkoristijo tudi shemo EU za sadje, zelenjavo in mleko v šolah za obdobje 2017–2023, da bi se otrokom omogočil boljši dostop do zdravih izdelkov in izboljšalo njihovo razumevanje koristi zdrave in trajnostne hrane.
- (30) To priporočilo bi bilo treba izvajati z nacionalnimi akcijskimi načrti, prilagojenimi nacionalnim, regionalnim in lokalnim okoliščinam. V takih nacionalnih akcijskih načrtih bi bilo treba opredeliti pomoči potrebne otroke in ovire, s katerimi se ti otroci srečujejo pri dostopu do storitev, zajetih v tem priporočilu, in njihovi uporabi. V ta namen naj bi države članice vključile ustrezne deležnike, vključno z nevladnimi organizacijami, ki spodbujajo otrokove pravice. Napredek pri izvajanju tega priporočila bi prav tako bilo treba redno spremljati, na primer kot del pregleda socialnih kazalnikov v okviru evropskega semestra, vključno z razvojem ustreznih kazalnikov spremljanja.
- (31) To priporočilo dopolnjuje Priporočilo Komisije 2013/112/EU, je eden od rezultatov akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic in dopolnjuje celovito strategijo Unije o otrokovih pravicah.
- (32) To priporočilo v celoti spoštuje načeli subsidiarnosti in sorazmernosti. Ne posega v načela nacionalnega procesnega prava in pravne tradicije držav članic ter ne pomeni razširitve pristojnosti Unije –

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:

CILJ IN PODROČJE UPORABE

1. Cilj tega priporočila je preprečevanje socialne izključenosti in boj proti njej z zagotavljanjem dostopa do sklopa ključnih storitev pomoči potrebnim otrokom, s čimer se tudi prispeva k spoštovanju pravic otrok z bojem proti revščini otrok in spodbujanjem enakih možnosti.
2. To priporočilo se uporablja za pomoči potrebne otroke.

OPREDELITEV POJMOV

3. V tem priporočilu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
  - (a) „pomoči potrebni otroci“ pomeni osebe, mlajše od 18 let, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost;
  - (b) „otroci z migrantskim ozadjem“ pomeni otroke z državljanstvom tretje države, ne glede na njihov priseljski status, in otroke z državljanstvom države članice, ki imajo migrantsko ozadje v zvezi s tretjo državo, ker se je vsaj eden od njihovih staršev rodil v tujini;

- (c) „otroci v negotovih družinskih razmerah“ pomeni otroke, ki so izpostavljeni različnim dejavnikom tveganja za revščino ali socialno izključenost. To vključuje: življenje v gospodinjstvih z enim dohodkom; življenje s staršem, ki je invalid; življenje v gospodinjstvu z osebo, ki ima težave z duševnim zdravjem ali dolgotrajno bolezen; življenje v gospodinjstvu, v katerem prihaja do zlorabe substanc ali nasilja v družini; otroke državljana/državljanke Unije, ki se je preselil/-a v drugo državo članico, medtem ko so sami otroci ostali v svoji matični državi članici; otroke, ki imajo najstniško mater ali so najstniška mati, in otroke, katerih starš prestaja zaporno kazen;
- (d) „učinkovit dostop“ pomeni, da so storitve na voljo, cenovno dostopne, dostopne, kakovostne in pravočasno zagotovljene, potencialni uporabniki pa vedo, da storitve obstajajo in da so upravičeni do njihove uporabe;
- (e) „učinkovit in brezplačen dostop“ pomeni, da so storitve na voljo ter so dostopne, kakovostne in pravočasno zagotovljene, potencialni uporabniki pa vedo, da obstajajo in da so upravičeni do njihove uporabe; poleg tega so zagotovljene brezplačno, bodisi z organiziranjem in zagotavljanjem takih storitev bodisi z ustreznimi prejemki za kritje stroškov storitev, oziroma tako, da finančne okoliščine ne ovirajo enakega dostopa do njih;
- (f) „šolske dejavnosti“ pomeni učenje v okviru športnih, prostočasnih ali kulturnih dejavnosti, ki potekajo v okviru rednega pouka ali zunaj njega ali v organizaciji šolske skupnosti;

- (g) „zdrav obrok“ ali „zdrava prehrana“ pomeni uživanje uravnoveženih obrokov, ki otrokom zagotavljajo hranila, potrebna za njihov telesni in duševni razvoj ter telesno dejavnost, in ustrezajo njihovim fiziološkim potrebam;
- (h) „ustrezno stanovanje“ pomeni stanovanje, ki ustreza veljavnim nacionalnim tehničnim standardom, je v razumno dobrem stanju, nudi razumno stopnjo toplotnega udobja in je na voljo in dostopno po sprejemljivih cenah.

V SKLADU Z NACIONALNIMI PRISTOJNOSTMI, OKOLIŠČINAMI
IN PRAKSAMI TER OB POLNEM SPOŠTOVANJU NAČEL SUBSIDIARNOSTI
IN SORAZMERNOSTI PRIPOROČA:

GLAVNA PRIPOROČILA

- 4. Priporočena se, da države članice otrokom, ki potrebujejo pomoč, zagotovijo:
  - (a) učinkovit in brezplačen dostop do visokokakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok, izobraževanja in šolskih dejavnosti, vsaj enega zdravega obroka vsak šolski dan in zdravstvenega varstva;
  - (b) učinkovit dostop do zdrave prehrane in ustrezne nastanitve.

5. Države članice naj bi opredelile, kateri otroci potrebujejo pomoč, in znotraj te skupine pri oblikovanju celostnih nacionalnih ukrepov po potrebi upoštevale konkretno prikrajšanost, s katero se soočajo zlasti:
- (a) brezdomski otroci ali otroci, ki se soočajo z resno stanovanjsko prikrajšanostjo;
  - (b) otroci z invalidnostjo;
  - (c) otroci, ki imajo težave z duševnim zdravjem;
  - (d) otroci z migrantskim ozadjem ali iz etničnih manjšin, zlasti romski;
  - (e) otroci v alternativni, zlasti institucionalni oskrbi;
  - (f) otroci, ki živijo v negotovih družinskih razmerah.

PODPORNI OKVIR POLITIKE

6. Države članice naj ob prednostnem upoštevanju otrokovih koristi vzpostavijo celostni podporni okvir politike za zmanjšanje socialne izključenosti otrok, ki se osredotoča na prekinitve medgeneracijskega kroga revščine in prikrajšanosti ter zmanjšanje socialno-ekonomskih posledic pandemije COVID-19. V ta namen naj države članice pri izvajanju tega priporočila:
- (a) zagotovijo skladnost socialnih, izobraževalnih, zdravstvenih, prehranskih in stanovanjskih politik na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter po možnosti izboljšajo njihovo ustreznost za celostno podporo otrokom;
  - (b) ohranijo in po potrebi povečajo naložbe v izobraževanje, ustrezne zdravstvene sisteme in sisteme socialne zaščite ter s tem zagotovijo učinkovit odziv na potrebe otrok in njihovih družin, zlasti tistih, ki so izpostavljeni socialni izključenosti;
  - (c) zagotovijo ustrezne politike in sredstva, tudi z ukrepi za vključevanje na trg dela, ukrepi za podporo staršem ali skrbnikom in dohodkovno podporo za družine in gospodinjstva, da finančne ovire otrokom ne bi preprečevale dostopa do kakovostnih storitev;

- (d) na podlagi celostnega in večdisciplinarnega pristopa obravnavajo teritorialno razsežnost socialne izključenosti ob upoštevanju posebnih potreb otrok glede na različna mestna, podeželska, oddaljena in prikrajsana območja;
- (e) okrepijo sodelovanje z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi, organizacijami socialne ekonomije, nevladnimi organizacijami, ki spodbujajo pravice otrok, z otroki samimi in drugimi deležniki ter njihovo vključevanje v oblikovanje, izvajanje in spremljanje politik in kakovostnih storitev za otroke;
- (f) sprejmejo ukrepe za spodbujanje vključevanja ter preprečevanje diskriminacije in stigmatizacije pomoči potrebnih otrok in boj proti njima;
- (g) podpirajo strateške naložbe v kakovostne storitve za otroke, vključno z omogočitveno infrastrukturo in usposobljeno delovno silo;
- (h) zagotovijo ustrezna sredstva in optimalno uporabijo nacionalna sredstva in sredstva Unije, zlasti Evropski socialni sklad plus, Evropski sklad za regionalni razvoj, ter po potrebi REACT-EU, InvestEU, mehanizem za okrevanje in odpornost ter instrument za tehnično podporo;
- (i) v celotnem omogočitvenem okviru upoštevajo vidik spola.

VZGOJA IN VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK, VKLJUČUJOČE IZOBRAŽEVANJE IN ŠOLSKE DEJAVNOSTI TER ZDRAV OBROK VSAK ŠOLSKI DAN

7. Da bi pomoči potrebnim otrokom zagotovili učinkovit in brezplačen dostop do visokokakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok, izobraževanja in šolskih dejavnosti ter zdravega obroka vsak šolski dan, naj države članice:
- (a) opredelijo in odpravijo finančne in nefinančne ovire za udeležbo v vzgoji in varstvu predšolskih otrok, izobraževanju in šolskih dejavnostih;
  - (b) sprejmejo ukrepe za preprečevanje in zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja, pri čemer naj upoštevajo vidik spola, ukrepe za ponovno vključitev otrok, pri katerih je tveganje, da opustijo šolanje ali usposabljanje, oziroma otrok, ki so opustili šolanje ali usposabljanje, ter zagotovijo individualno svetovanje in okrepijo sodelovanje z družinami;
  - (c) zagotovijo učno podporo otrokom z učnimi težavami, da se zapolnijo njihove jezikovne, kognitivne in izobrazbene vrzeli;
  - (d) objekte in izobraževalno gradivo vzgoje in varstva predšolskih otrok ter izobraževalnih ustanov prilagodijo otrokom s posebnimi učnimi potrebami in otrokom z invalidnostjo ter se karseda ustrezno odzovejo na njihove specifične potrebe, pri čemer uporabijo vključujoče metode poučevanja in učenja; v ta namen bi bilo treba zagotoviti, da so na voljo usposobljeni učitelji in drugi strokovni delavci, kot so psihologi, logopedi, rehabilitatorji, socialni delavci ali pomočniki učiteljev;

- (e) sprejmejo ukrepe za podporo vključujočemu izobraževanju in preprečevanje ločenih razredov v ustanovah za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter izobraževalnih ustanovah; to lahko vključuje tudi zagotavljanje prednostnega ali po potrebi zgodnjega dostopa pomoči potrebnim otrokom;
- (f) zagotovijo vsaj en zdrav obrok vsak šolski dan;
- (g) zagotovijo izobraževalno gradivo, vključno z digitalnimi izobraževalnimi orodji, knjigami, uniformami ali drugimi potrebnimi oblačili, kadar je to ustrezno;
- (h) zagotovijo povezljivost visoke hitrosti, digitalne storitve in ustrezno opremo, ki so potrebni za učenje na daljavo, da se zagotovi dostop do izobraževalnih vsebin na spletu, izboljšajo digitalna znanja in spretnosti pomoči potrebnih otrok in učiteljev, ter izvedejo potrebne naložbe za odpravo vseh oblik digitalnega razkoraka;
- (i) zagotovijo prevoz do ustanov za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter izobraževalnih ustanov, kadar je to ustrezno;
- (j) zagotovijo enak in vključujoč dostop do šolskih dejavnosti, vključno z udeležbo na šolskih izletih ter v športnih, prostočasnih in kulturnih dejavnostih;
- (k) razvijejo okvir za sodelovanje izobraževalnih ustanov, lokalnih skupnosti, socialnih služb, zdravstvenih služb in služb za zaščito otrok, družin in akterjev socialne ekonomije, da se podpre vključujoče izobraževanje, zagotovijo varstvo po pouku in možnosti za udeležbo v športnih, prostočasnih in kulturnih dejavnostih ter zgradijo in vlagajo v izobraževalne ustanove kot središča vključevanja in udeležbe.

ZDRAVSTVENO VARSTVO

8. Da bi pomoči potrebnim otrokom zagotovili učinkovit in brezplačen dostop do kakovostnega zdravstvenega varstva, naj države članice:
- (a) olajšajo zgodnje odkrivanje in zdravljenje bolezni in razvojnih težav, vključno s tistimi, ki so povezane z duševnim zdravjem, ter zagotovijo dostop do rednih zdravniških pregledov, vključno z zobozdravstvenimi in oftalmološkimi, in programov zgodnje diagnostike; zagotovijo pravočasne kurativne in rehabilitacijske ukrepe, vključno z dostopom do zdravil, zdravljenja in medicinskih pripomočkov, ter dostop do programov cepljenja;
  - (b) zagotovijo ciljno usmerjene rehabilitacijske in habilitacijske storitve za otroke z invalidnostjo;
  - (c) izvajajo dostopne programe za spodbujanje zdravja in preprečevanje bolezni za pomoči potrebne otroke in njihove družine ter strokovnjake, ki delajo z otroki.

ZDRAVA PREHRANA

9. Da bi pomoči potrebnim otrokom zagotovili učinkovit dostop do zadostne in zdrave prehrane, tudi v okviru sheme EU za sadje, zelenjavo in mleko v šolah, naj države članice:
- (a) podpirajo dostop do zdravih obrokov tudi izven šolskih dni, vključno s pomočjo v naravi ali finančno podporo, zlasti v izjemnih okoliščinah, kot so zaprtja šol;
  - (b) zagotovijo, da prehranski standardi v ustanovah za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter izobraževalnih ustanovah upoštevajo posebne prehranske potrebe;
  - (c) omejijo oglaševanje in dostopnost hrane z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorja v ustanovah za vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter izobraževalnih ustanovah;
  - (d) otrokom in družinam zagotovijo ustrezne informacije o zdravi prehrani otrok.

USTREZNO STANOVANJE

10. Da bi pomoči potrebnim otrokom zagotovili učinkovit dostop do ustreznega stanovanja, naj države članice:
- (a) zagotovijo, da brezdomski otroci in njihove družine prejmejo ustrezno nastanitev, da so hitro premeščeni iz začasnih nastanitev v stalno stanovanje ter da so jim zagotovljene ustrezne socialne in svetovalne storitve;
  - (b) ocenijo in po potrebi revidirajo nacionalne, regionalne in lokalne stanovanjske politike ter sprejmejo ukrep za zagotovitev, da se ustrezno upoštevajo interesi družin s pomoči potrebnimi otroki, vključno z obravnavanjem energetske revščine in preprečevanjem tveganja brezdomstva; taka ocena in revizija bi morali vključevati tudi politike socialnih stanovanj ali pomoči pri pridobitvi stanovanj ter stanovanjske dodatke, poleg tega pa bi bilo treba izboljšati dostopnost za otroke z invalidnostjo;
  - (c) pomoči potrebnim otrokom in njihovim družinam zagotovijo prednost in pravočasen dostop do socialnih stanovanj ali pomoč pri pridobitvi stanovanj;
  - (d) pri nameščanju otrok v institucionalno oskrbo ali rejništvo upoštevajo otrokove koristi, pa tudi njihov splošni položaj in individualne potrebe; zagotovijo premestitev otrok iz institucionalne oskrbe ali rejništva v kakovostno oskrbo v skupnosti ali družini ter podpirajo njihovo neodvisno življenje in socialno vključevanje.

UPRAVLJANJE IN POROČANJE

11. Da bi zagotovili dobro upravljanje, spremljanje in poročanje ter ustrezno upoštevanje obstoječih nacionalnih struktur in mehanizmov, naj države članice:

Nacionalni koordinatorji za jamstvo za otroke

- (a) imenujejo nacionalnega koordinatorja za jamstvo za otroke z ustreznimi sredstvi in pooblastili, ki omogočajo učinkovito usklajevanje in spremljanje izvajanja tega priporočila;

Oprelitev pomoči potrebnih otrok

- (b) z namenom čim učinkovitejšega osredotočenja ukrepov na pomoči potrebne otroke ter ob upoštevanju nacionalnih, regionalnih in lokalnih ureditev in okoliščin vključijo ustrezne deležnike v opredelitev pomoči potrebnih otrok in ovir, s katerimi se ti otroci srečujejo pri dostopu do storitev, zajetih v tem priporočilu, in njihovi uporabi;

Nacionalni akcijski načrti

- (c) v devetih mesecih od sprejetja tega priporočila Komisiji predložijo akcijski načrt za obdobje do leta 2030 za izvajanje tega priporočila ob upoštevanju nacionalnih, regionalnih in lokalnih okoliščin ter obstoječih političnih ukrepov in ukrepov za podporo pomoči potrebnim otrokom. Akcijski načrt bi moral vključevati zlasti:
- (i) ciljne kategorije pomoči potrebnih otrok, ki jih je treba doseči z ustreznimi celostnimi ukrepi;
  - (ii) kvantitativne in kvalitativne cilje, ki naj bi se ob upoštevanju regionalnih in lokalnih razlik dosegli v zvezi s pomoči potrebnimi otroki z ustreznimi ukrepi;
  - (iii) načrtovane ali sprejete ukrepe za izvajanje tega priporočila, tudi na regionalni in lokalni ravni, ter potrebna finančna sredstva in časovni okvir;
  - (iv) druge načrtovane ali sprejete ukrepe za zmanjšanje socialne izključenosti otrok in prekinitev medgeneracijskega kroga prikrajšanosti, ki temeljijo zlasti na podpornem okviru politike iz odstavka 6;
  - (v) nacionalni okvir za zbiranje podatkov, spremljanje in ocenjevanje tega priporočila, tudi z namenom vzpostavitve skupnega okvira za spremljanje iz točke (d) odstavka 12;

Obveščanje

- (d) razvijejo učinkovite ukrepe, zlasti na regionalni in lokalni ravni, s katerimi bi prek izobraževalnih ustanov, usposobljenih socialnih delavcev, služb za podporo družinam, civilne družbe in organizacij socialne ekonomije pomoči potrebne otroke in njihove družine bolje obveščali o storitvah, zajetih v tem priporočilu, ter jih spodbujali, da jih uporabljajo, oziroma jim olajšali njihovo uporabo;

Vključevanje deležnikov

- (e) med pripravo, izvajanjem, spremljanjem in ocenjevanjem akcijskega načrta zagotovijo sodelovanje regionalnih, lokalnih in drugih ustreznih organov, otrok in ustreznih deležnikov, ki predstavljajo civilno družbo, nevladnih organizacij, izobraževalnih ustanov in organov, pristojnih za spodbujanje socialne vključenosti in vključevanja, otrokovih pravic, vključujočega izobraževanja in nediskriminacije, vključno z nacionalnimi organi za enakost;

Poročanje Komisiji

- (f) vsaki dve leti poročajo Komisiji o napredku pri izvajanju tega priporočila v skladu z nacionalnim akcijskim načrtom iz točke (c).

IZVAJANJE, SPREMLJANJE IN OCENJEVANJE

12. Svet pozdravlja cilj Komisije, da:

- (a) v okviru evropskega semestra spremlja napredek pri izvajanju tega priporočila, vključno z njegovimi rezultati in učinki za pomoči potrebne otroke, tudi kot del pregleda socialnih kazalnikov, ter po potrebi predlaga priporočila za posamezne države članice;
- (b) sodeluje z državami članicami, nacionalnimi koordinatorji za jamstvo za otroke in Odborom za socialno zaščito, da se olajša vzajemno učenje, izmenjajo izkušnje in dobre prakse ter spremljajo ukrepi, sprejeti v odziv na to priporočilo v skladu z ustreznimi nacionalnimi akcijskimi načrti;
- (c) na podlagi poročil držav članic redno poroča Odboru za socialno zaščito o napredku pri izvajanju tega priporočila;
- (d) sodeluje z Odborom za socialno zaščito:
  - (i) da se vzpostavi skupni okvir za spremljanje, z uporabo obstoječih virov podatkov in kazalnikov, ter se po potrebi nadalje razvijejo dogovorjeni skupni kvantitativni in kvalitativni kazalniki rezultatov za oceno izvajanja tega priporočila;

- (ii) da se z namenom pridobivanja informacij za pomoč pri oblikovanju politik izboljšajo razpoložljivost, obseg in ustreznost primerljivih podatkov na ravni Unije, tudi o pomoči potrebnih otrocih in njihovem dostopu do storitev, ter ustreznost in pokritost prejemkov, namenjenih otrokom;
- (e) v petih letih po sprejetju tega priporočila pregleda napredek pri njegovem izvajanju in poroča Svetu;
- (f) okrepi prizadevanja za ozaveščanje in komuniciranje ter izboljša razširjanje rezultatov in primerov dobre prakse na ravni Unije ter med državami članicami in ustreznimi deležniki.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik
